

УДК 351.851:379.8:06.048.2

В. Захарчук

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ РОЗВАГ

Розглянуто питання актуальності створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення системи державного регулювання розвитку індустрії розваг як інструменту підвищення ефективності впровадження регуляторних дій. Запропоновано алгоритм створення інформаційного забезпечення суб'єкта державного регулювання. Визначено моделі системи внутрішнього середовища підрозділу інформаційного забезпечення та реалізації процесів створення інформаційного простору органів державного управління та регулювання розвитку індустрії розваг.

Ключові слова: система державного регулювання, інформаційний простір, інформація, компетенція, адаптація, дисипативна система, парадигма, диференціація, суб'єкт управління, об'єкт управління та регулювання, функція.

Сучасний стан процесів реформування економічної системи держави вимагає створення та застосування державних регуляторних заходів, породження яких викликається динамічними змінами зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта регулювання.

Одним із ключових чинників, що визначають результативність, а, головне, ефективність, запровадження регуляторних дій, є стан інформаційного забезпечення прийняття рішень із впливу на об'єкт регулювання.

Наявність вираженої інформації зменшує будь-яку невизначеність, а сама сутність інформації характеризує ступінь організованості системи.

Закордонні фахівці зафіксували сталу тенденцію підвищення ефективності державних регуляторних дій від якості інформаційної компоненти, що характеризується чинниками структурованості, достовірності та достатності.

Кількісний зріст інформаційних потоків про зміну стану галузі народного господарства у процесі її реформування вимагає застосування нової організації процесів збору, обробки та аналізу інформації, новачійних засобів роботи з інформацією із орієнтацією на сучасні наукові методики і підходи.

Розвиток індустрії розваг як однієї із найбільш специфічних галузей народного господарства потребує залучення фахівців, кваліфікація яких базується на сучасних знаннях організації аналітичної роботи, планування процесів виконання дій, направлених на забезпечення системи галузі необхідною інформацією. Тому складність та висока динамічність ринку послуг індустрії розваг потребує негайного вирішення проблеми організації системи інформаційного забезпечення органів державного управління, що впроваджують регуляторну політику розвитку галузі.

Метою статті є формалізація інформаційно-аналітичного забезпечення процесів державного регулювання розвитку індустрії розваг.

Об'єкт дослідження – процеси формування інформаційного простору системи регулювання розвитку галузі.

Предмет дослідження – системи інформаційно-аналітичних підрозділів органів державного управління.

Досліджуючи фактори соціально-економічного розвитку держави, у своїй праці Ю. Канигін стверджує, що успіхи розвитку матеріально-технічної бази у сучасних умовах найбільшою мірою залежать від якості інформаційного середовища [1]. Рівень розвинутої інформаційного середовища визначає структуру особливого виду суспільних відносин – інформаційних. За В. Соловйовим, для економіки України характерне майже повне ігнорування ролі інформаційного ресурсу як безпосередньої виробничої сили суспільства [2]. На думку автора, примітивність і неефективність використання інструментальних засобів та інформаційних технологій накопичення, пошуку, передачі і актуалізації відомостей інформаційного спрямування є перешкодою для досягнення конкурентоздатності держави.

Аналіз тенденцій розподілу вартостей основних фондів відносно загальної ринкової вартості свідчить, що вкладення інвестицій суттєво залежать від інформаційної складової [3].

У роботі Б. Тируся розвинута думка про те, що нестача інформації призводить до занепаду найвагоміших складових соціально-економічного розвитку [4]. До основних аспектів “інформаційного вакууму” автор відносить такі:

- нерозвиненість громадянського суспільства, а саме елементарне незнання громадянами правових основ, засобів соціального захисту, низький рівень інформаційної культури;

- слабкість підприємницького сектора, що пояснюється відсутністю систематизованих даних про залучені інвестиційні проекти та ситуації на товарних, фондових та фінансових ринках;

- низький рівень ефективності державного управління. Недостатньо розвинутий інформаційний простір поглиблює неузгодженість дій та дублювання функцій між окремими підрозділами і органами виконавчої влади різних рівнів. Державні установи характеризуються низькою ефективністю своєї діяльності, що викликано нераціональним розподілом часу на отримання, обробку і передачу інформації. Крім того недостовірність та неповнота інформації спричиняє прийняття необґрунтованих управлінських рішень.

Необхідність реформування інформаційного простору висвітлена у спеціальній літературі [5, 6]. Однак представлені положення є фрагментарними і дають змогу вирішувати окремі завдання управління та регулювання розвитку відповідних систем.

Проблемам управління комплексом інформаційно-аналітичного забезпечення адміністрування присвячена праця В. Аронова [7]. Автор праці стверджує, що одним із ключових чинників, які визначають результативність адміністративного управління і процесу адміністрування, є інформаційна база, яка використовується адміністраторами при виконанні своїх функцій. Основу цієї інформаційної бази становить комплекс інформаційно-аналітичного забезпечення. Комплекс формується із підсистем, які відповідають за достатність, достовірність і оперативність інформації, що використовується в процесі адміністративного управління. Ця підсистема повинна формуватися за певними правилами і принципами, які б дозволяли їй досить ефективно виконувати функції суб'єктів управління. Виходячи із специфіки об'єкта управління, автор виділяє такі завдання функціонування центру:

1. Організація контролю на основі регулярних оцінок процесу розвитку системи.
2. Контроль змін обсягу управлінських робіт із розвитку системи.

3. Здійснення заходів щодо досягнення достатнього рівня інформаційного забезпечення управління розвитком.

4. Контроль і регулювання стану за якісними і кількісними показниками.

5. Контроль і забезпечення раціональності завдань інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку системи.

Однак потрібно зауважити, що специфічна структура системи індустрії розваг потребує специфічних підходів до вирішення інформаційного забезпечення державного регулювання розвитку галузі. Це насамперед стосується алгоритмізації процедури обробки інформаційних даних, запровадження новачієних засобів із реалізації та супроводу аналітичного забезпечення прийняття регуляторних рішень.

Систему індустрії розваг можна розглядати як диссипативну систему, тобто систему відкриту, яка взаємодіє із зовнішнім оточенням і зберігає своє існування завдяки обміну із ним інформацією.

Фундаментальна теорія диссипативних систем І. Пригожина є універсальною аналітичною моделлю інформаційних процесів [8], а інформація відображає властивості елементів, що входять у її структуру.

Конструюючи інформаційну основу системи державного управління та регулювання розвитку галузі, доцільно звернути увагу на те, що поняття інформації не може бути відділене від поняття її різновиду та ймовірності [9]. Будь-який процес регулювання розвитку системи повинен базуватися на певній кількості відповідної інформації. Це залежить від динаміки та якості зміни зовнішнього та внутрішнього середовища галузі, а саме кількість інформаційних потоків відображає кількість її різновидів. А звідси – множина різновидів інформації породжує адекватну величину невизначеності. Чим більше різноманіття, тим більша невизначеність загальної структури інформаційного забезпечення системи державного управління та регулювання розвитку галузі.

Реакція системи індустрії розваг на зміну стану зовнішнього середовища має адаптивне спрямування. Тому систему державного регулювання розвитку галузі можна розглядати як один із механізмів здійснення цієї адаптації.

Під адаптивністю системи галузі розваг до змін інфраструктури та вимог ринку, яка забезпечується регуляторним втручанням держави, будемо розуміти зміну стану галузі як реакцію на зміну зовнішнього оточення.

Найчастіше адаптивність реалізується шляхом побудови моделі впливу інформаційних потоків на об'єкт регулювання та управління.

Таким чином, основною особливістю адаптивних систем управління та регулювання є можливість отримання інформації у процесі функціонування системи і використання цієї інформації для регулювання розвитку галузі. Більше того, в адаптивних системах державного управління і регулювання повинна завжди використовуватися апріорна інформація про невизначеність у системі.

Парадигму функціонування системи регулювання та розвитку індустрії розваг можна розглядати як систему дій, направлених на компенсацію відхилення фактичного стану об'єкта регулювання від бажаного. Тоді набір регуляторних та управлінських правил потрібно розглядати як структуру, що відображає емпіричні знання експертів та фахівців із державного управління про процеси, які викликають зміни об'єкта управління (стану індустрії розваг).

Аналіз адаптивних властивостей систем як об'єктів управління та регулювання дозволив виділити чотири типи адаптації [10] (рис. 1).

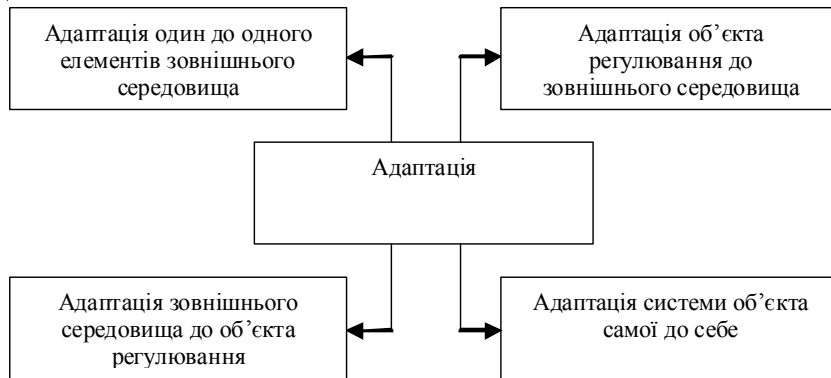

Рис. 1. Типи адаптацій системи індустрії розваг

Види адаптації можна охарактеризувати так:

1. Адаптація один до одного елементів зовнішнього середовища – це відповідь системи на зміни зовнішнього середовища шляхом її модифікації. Для суб'єктів господарювання індустрії розваг це можна проілюструвати на прикладі: поява нових конкурентів на ринку провокує суб'єкта до розширення сфери зовнішніх постачальників новітніх технологій та засобів функціонування, що призводить до модифікації зовнішнього середовища.

2. Адаптація об'єкта управління та регулювання до зовнішнього середовища – це реакція закладу на зміни зовнішнього оточення шляхом запровадження модернізації своєї структури. Наприклад, господарюючий суб'єкт індустрії розваг на зміну пропозицій на ринку головних конкурентів реагує модернізацією своєї організаційної структури, методів управління, вдосконаленням інформаційного забезпечення, активізацією трансферної політики тощо.

3. Адаптація зовнішнього середовища до об'єкта регулювання. Суб'єкт господарювання, реалізуючи агресивну стратегію захоплення ринку, спонукає до об'єднання з ним інші заклади та підприємства. Тобто, внутрішні зміни структури об'єкта управління модифікують зовнішнє оточення.

4. Адаптація системи об'єкта управління самої до себе. Ця процедура, по суті, є відгуком на внутрішні зміни модернізації самої системи. Впровадження нових засобів виробництва потребує нових знань та професійної перепідготовки працівників шляхом організації тренінгів та навчальних занять.

При формуванні системи державного управління та регулювання розвитку індустрії розваг найбільш вагомими факторами будуть процеси адаптації об'єкта регулювання до змін стану зовнішнього середовища. Ця адаптація відбувається в режимі реального часу, безперервно і миттєво підлаштовуючись під зміни умов функціонування.

Опрацювання інформації – важливий момент у створенні інформаційної бази регулювання і управління.

Основні практичні принципи переробки даних інформаційних потоків, які можна охарактеризувати так [11]:

1. Дані можуть мати необмежений обсяг.
 2. Одночасно можуть оброблятися кількісні, якісні, текстові різновиди даних.
 3. Результати переробки даних повинні бути доступними та зрозумілими для зацікавлених осіб.
 4. Інструменти для переробки інформації повинні бути простими у використанні.
- Окреслюючи властивості інформаційних потоків, які використовуються для прийняття регуляторних рішень, можна виділити такі:
- раніше невідомі;
 - нетривіальні;
 - практично корисні;
 - дані, які можливо інтерпретувати.

Початок

При формуванні системи державного регулювання розвитку індустрії розваг пропонується алгоритм переробки даних інформації, що зображений на рис. 2.

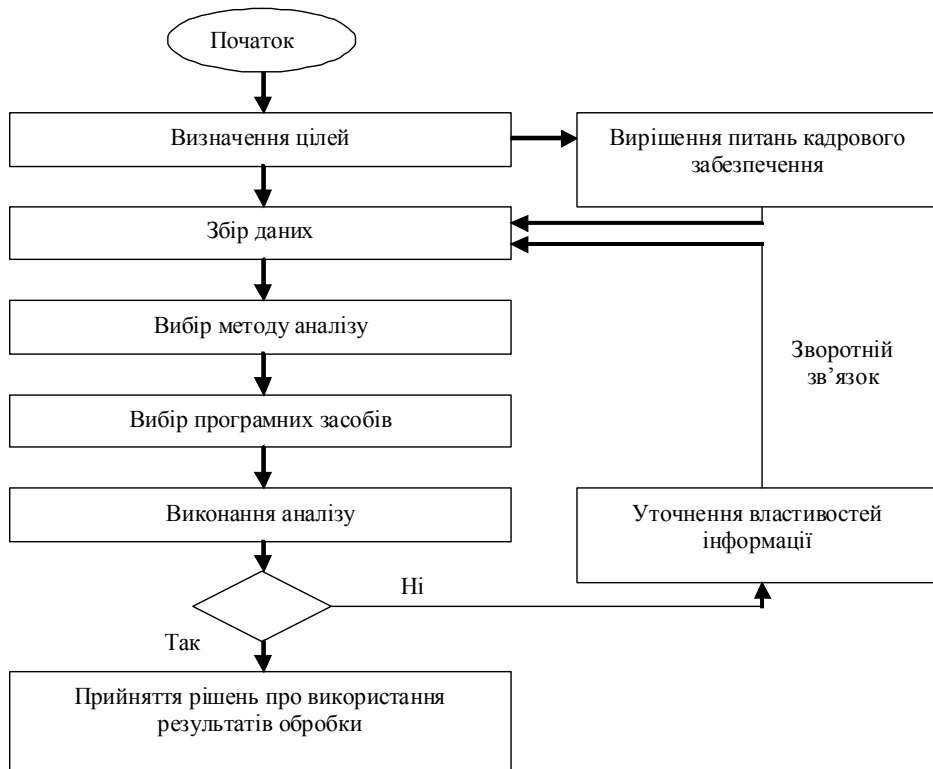

Рис. 2. Алгоритм створення інформаційного забезпечення системи регулювання розвитку індустрії розваг

Дані, що складають структуру інформації, можна розділити на три класи: змістові, фонові та флуктуаційні.

За своєю формою змістова інформація виділяється як основна у алгоритмах прийняття рішень управління та регулювання. До змістової інформації можуть бути

віднесені різні відомості із загального потоку інформації, що циркулює у системі управління [12]. Сучасні інформаційні технології створюють можливість для накопичення та зберігання змістових даних; створюються спеціальні бази таких даних з використанням паперових або електронних носіїв інформації.

До фонових видів інформації належать зовнішні відносно об'єктів регулювання дані, які повинні обов'язково відслідковуватися з метою аналізу поточної кон'юнктури ринку, фінансової стабільності партнерів, нормативно-правових змін тощо. Водночас фонові дані у алгоритмах прийняття регуляторних рішень використовуються мало. Обробка фонові дані необхідна насамперед для визначення можливості та доцільності обробки змістової інформації. У інтерактивних системах фонові дані можуть бути застосовані для регламентації оперативних дій менеджерів.

Флуктуаційні дані мають властивість засмічення змістової інформації [13]. Обробка цих даних за своєю сутністю зводиться до їх розпізнавання та усунення.

Зміст інформаційно-аналітичного забезпечення регулювання розвитку індустрії розваг наведено на рис. 3.

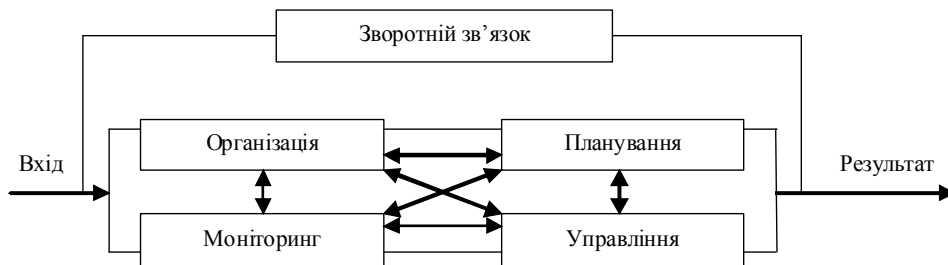

Рис. 3. Система реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення регулювання розвитку індустрії розваг

Організаційні вимоги до процедури обробки інформації можна викласти розглянемо нижче:

1. Класифікація інформації та перетворення її до змістового вигляду.
2. Максимальне використання можливості диференціації обробки інформації. Це викликано тим, що обробка змістових та фонових даних може виконуватись паралельно.
3. Мінімізація ресурсів, які заплановано на усунення флуктуаційних складових інформаційних потоків.
4. Синхронізація в часі обробки інформаційних даних.

Структура державних регуляторних дій, скерованих на розвиток індустрії розваг, визначає множину інформації, на основі якої приймаються рішення щодо дій із регулювання. Цю множину можна окреслити такими складовими:

- зміна законодавчої та нормативно-правової бази;
- оцінка ресурсів та загальної компетенції галузі;
- встановлення змін переваг та недоліків галузі, що викликані змінами зовнішнього оточення;
- аналіз змін фінансової діяльності як наслідку змін у інфраструктурі ринку;
- оцінка інвестиційної привабливості галузі з метою змін зовнішніх джерел фінансування;

– інформаційна компонента, що описує зміну вектора стратегічного розвитку індустрії розваг.

Компоненти інформації для внутрішнього аналізу суб'єктів господарювання галузі рекомендується формувати за такими аспектами діяльності організацій:

- ресурсний аналіз;
- перевірка та аналіз компетенцій;
- порівняльний аналіз, який базується на співставленні діяльності конкурентів за допомогою фінансового аналізу та бенчмаркінгу;
- трудові ресурси і культура;
- фінансові ресурси та результати фінансової діяльності;
- продукти і послуги та їх позиція на ринку.

Наведемо деякі визначення понять, що становлять сутність аналітики множини інформаційних потоків.

Ресурси – все те, що має у своєму розпорядженні організація з виробництва продукції та надання послуг. Загальний успіх функціонування організації залежить від ефективності використання ресурсів.

Ресурси, або активи, поділяються на дві групи: матеріальні та інтелектуальні, які є особливо характерними для індустрії розваг. Для кваліфікованого підходу до створення механізмів державного регулювання розвитку галузі ресурси класифікуються шляхом їх поділу на категорії, класи та типи [14]. Ця класифікація представлена у табл. 1.

Таблиця 1

Категорії, класи та типи ресурсів суб'єктів господарювання індустрії розваг

Категорія	Клас	Тип
Фінансова	Обставини. Капітал. Ліквідність	Типи обставин: – за джерелами; – короткотермінові, середньотермінові, довготермінові
Кадрова	Персонал. Навики та вміння	Чисельність персоналу: – на функціональному рівні; – на рівні кваліфікації
Фізична	Підприємство. Обладнання. Запаси	Типи підприємства: – на технологічному рівні; – послуги, що надаються
Знання	Про зовнішні структури. Про процеси та системи. Про цілі	Знання про користувачів: – про їх розташування; – про типи споживчої поведінки; – критерії споживання
Відношення	Формальні відношення з зовнішніми структурами. Неформальні відношення з зовнішніми структурами	Відношення з каналами розподілу: – внутрішнє партнерство; – трансакції
Сприймання	Сприймання зовнішніх структур	Сприймання споживачів: – послуг організації; – готовність фірми до відповіді на дії конкурентів
Організаційні	Системи. Структура. Культура. Процеси прийняття рішень	Типи систем: – інформаційна; – за закупівлями; – контрольна

Компетенція – це властивість або ряд властивостей, які притаманні усім або більшості суб’єктів господарювання галузі. Лише завдяки цій властивості організація може стати складовою галузі. Компетенція породжується ресурсами і містить у собі навички, технологію, ноу-хау.

Ключова компетенція – це специфічні властивості конкретної організації, які дозволяють їй надавати специфічні послуги, що відрізняються від послуг інших організацій. Це сукупність варіантів найкращого використання ресурсів.

Ключова компетенція відрізняється від загальних компетенцій тим, що вона:

- притаманна лише тим організаціям, які надають специфічні послуги;
- відрізняється складністю та унікальністю, яка властива лише одній організації;
- пов’язана із задоволенням потреб споживачів;
- сприяє підвищенню цінності продукту споживання;
- базується на новітніх знаннях співробітників організації.

Тобто, ключову компетенцію можна оцінити за такими критеріями: унікальністю, гнучкістю, збільшенням цінності послуги та стійкістю.

Не менш важливою для проведення інформаційно-аналітичного супроводження регуляторних дій державними органами влади є система внутрішнього середовища інформаційно-аналітичного підрозділу загальної системи управління. Цю систему можна описати як таку, що складається з елементів “персонал”, “засоби обробки інформації”, “методологічне забезпечення” та “база інформаційних даних” (рис. 4).

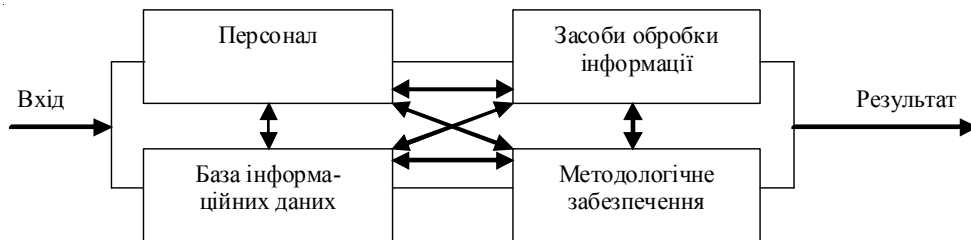

Рис. 4. Система внутрішнього середовища підрозділу інформаційно-аналітичного забезпечення

Доцільно зауважити, що стійкість функціонування запропонованої системи залежить від стабільності взаємозв’язків усіх її складових. Ефективність інформаційного забезпечення значною мірою залежить від конкретності поставленого завдання перед інформаційно-аналітичним підрозділом органу державного управління.

Основні функціональні напрямки інформаційного забезпечення прийняття рішень із державного регулювання розвитку індустрії розваг можна сформулювати так:

- прогнозування, аналіз та експертиза функціонування галузі;
- інформаційно-аналітичний моніторинг основних факторів впливу на розвиток індустрії розваг;
- формування проблемно-орієнтованих баз даних.

Крім цього, необхідно зробити акцент на таку проблему державного регулювання розвитку індустрії розваг як різноплановість інтересів з позицій різних соціальних, професійних та політичних груп, які залучаються до підготовки та прийняття регуляторних

рішень. Суть проблеми полягає у виявленні та погодженні дійсно державних інтересів. Пошук шляхів вирішення цієї проблеми буде розглянутий у подальших дослідженнях.

Висновки

1. У результаті дослідження встановлено, що механізм державного регулювання розвитку індустрії розваг є засобом досягнення адаптивності системи індустрії розваг до динамічних змін зовнішнього оточення. Формування регуляторних дій здійснюється на основі збору, обробки та аналізу інформаційних потоків.

2. Розроблено та запропоновано алгоритм інформаційного забезпечення прийняття рішень із регулювання розвитку галузі. Ця формалізація передбачає реалізацію процесів збору, обробки та аналізу інформації і створення бази даних.

3. У результаті дослідження розроблено систему реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення регулювання розвитку індустрії розваг. Ця система містить елементи організації, планування, управління та моніторингу.

4. Встановлено, що стійкість функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення залежить від стабільності взаємодії її складових елементів. До них належать персонал, засоби обробки інформації та методологічне забезпечення.

5. Здійснені дослідження дозволяють окреслити вектор їх подальшого розвитку, що визначається вивченням проблем реформування індустрії розваг як специфічної галузі народного господарства України.

Література

1. Каньгин Ю. М. Основы когнитивного обществознания (информационная теория социальных систем) [Текст] / Каньгин Ю. М. — К. : Укр. акад. инф-ки, 1993. — 236 с.

2. Соловьев В. П. Проблемы формирования информационной инфраструктуры экономики Украины / В. П. Соловьев // Промышленная политика России и Украины в условиях перехода к инновационной модели развития [Текст]. — М. : ЭПИКОН, 2003. — Ст. 131—153.

3. Богатство от ума: Деловой бестселлер [Текст] / пер. с англ. В. А. Ноздриной. — Минск : Парадокс, 1998. — 352 с.

4. Тирусъ Б. Ю. В інформаційну цивілізацію з інформаційними технологіями управління: регіональний аспект / Тирусъ Б. Ю. // Ефективність державного управління [Текст] : зб. наук. пр. — Вип. 9. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2005. — С. 245—256.

5. Козаченко А. В. Управление крупным предприятием [Текст] : монография / Козаченко А. В., Ляшенко А. Н., Ладико И. Ю. — К. : Либра, 2006. — 384 с.

6. Мазур И. И. Эффективный менеджмент [Текст] : учеб. пособ. для вуз. / Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге Н. П. — М. : Высш. Шк., 2003. — 555 с.

7. Аронова В. В. Управління комплексом інформаційно-аналітичного забезпечення адміністрування змінами в системі маркетингу / Аронова В. В. // Управління проектами та розвиток виробництва [Текст] : зб. наук. пр. — № 1(29). — Луганськ : СНУ ім. Даля, 2009. — С. 131—136.

8. Пригожин И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой [Текст] / Пригожин И., Стенгерс И. — М. : Эдиториал УРСС, 2001. — 312 с.

9. Бажин И. И. Управление изменениями [Текст] : комп. учеб. / Бажин И. И. — Х. : Консум, 2006. — 384 с.

10. Бажин И. И. Принципы взаимодействия информационных образов и событийных пространств [Текст] : монография / Бажин И. И., Арсеньева Т. И. — Нижний Новгород : Изд. Гладкова О. В., 2001. — 50 с.
11. Дюк В. Data Mining [Текст] : учеб. курс / Дюк В., Самойленко А. — СПб. : Питер, 2001. — 368 с.
12. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике [Текст] / Соловьев В. П. — К. : Феникс, 2006. — 560 с.
13. Шарп У. Инвестиции [Текст] / Шарп У., Александр Г., Бейли Дж. ; пер. с англ. — М. : ИНФРА-М, 1997. — 1028 с.
14. Бажин И. И. Информационные системы менеджмента [Текст] / Бажин И. И. — М. : ГУВШЭ, 2000. — 688 с.

V. Zakharchuk

INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF THE SYSTEM OF STATE REGULATION OF ENTERTAINMENT INDUSTRY DEVELOPMENT

The question urgency of creating a system of information and analytical support of state regulation of the entertainment industry development as an instrument for efficiency increasing of the implementation of regulatory actions is considered. The algorithm for creating information providing of the subject of state regulation is suggested. The models of the internal environment system of department of information support and implementation process of creating an information space of public administration bodies and regulation of the entertainment industry are defined.

Key words: government regulation system, information space, information, competence, adaptation, dissipative system, paradigm, differentiation, the subject of management, object of management and regulation, function.